

Když armádní elity na Escuela Política na jaře 1980 přemýšlely, jak to udělat, aby se armáda jako instituce mohla povznést k výšinám totálního profesionalismu a nemusela přitom vzlétat se závažím komplikované administrace komplikovaného státu, pravděpodobně ji ani v nejdivočejších představách nenapadlo, že o dvacet let později bude svědkem toho, jak obyvatelé tohoto státu hodí do koše šanci na změnu, po které dlouho toužili a za kterou mnozí z nich bojovali se zbraní v ruce. Armáda sama si asi mohla gratulovat – stav, v němž se guatemalská politická scéna před vstupem do nového milénia nacházela, víceméně odpovídala tomu, co si vojáci naplánovali, i když se k tomuto výsledku dostali cestami, které tenkrát na počátku bezpochyby považovali za nemožné. Sice se jim ani přes veškerou snahu se jim nepodařilo zlikvidovat povstalce do posledního muže, dokonce byli nuceni přihlížet, jak se bývalý nepřítel usmívá do kamer a prohlašuje, že vlastně zvítězil, ale v podstatě si nemohli stěžovat. Za vládu země a politické neúspěchy byli zodpovědní jiní, přitom schopnost ovlivňování dění na domácí scéně armádu neopustila. Její bývalý generál šéfoval parlamentu, v kterém měla většinu strana, kterou založil, a v Prezidentském paláci seděl člověk, kterého generál objevil a umožnil mu dosáhnout mety nejvyšší, nemusel se proto obávat, že by se tento choval nějak nepřijatelně. Za nic, čeho se kdy armáda dopustila, nebyla nikdy potrestána a nevypadalo to, že by se na tom mělo v nejbližší budoucnosti něco měnit. Pokud snad nějaký voják v minulosti opravdu chtěl, aby došlo k nějakým kvalitativním zlepšení v životě většiny obyvatel, a mrzelo ho, že se za těch dvacet let zas tak moc nezměnilo, tak květnový nezáměr ho zbavil veškerých případných výčitek svědomí.

A společnost? Třeba byla spokojená, kdo ví? A jestli ne, má dvě možnosti. Buď začne být aktivní, nebo bude čekat na další darovanou šanci na přechod. Vždyť co, století teprve začíná.